

Jems hayindén nyinga

¹ Wuni Jems ané nyinga wuni hayi. Wuni God bér nana Néma Du Jisas Kraisna jémba yakwa du wuni. Guni Israelna du takwa reta guna motéfa yatakataka ye nak nak héfambu rekwa du takwa, gunika wuni dinguna nae.

Xak nanika yandét nani yikafre mawuli yatame

² Wuna nyamangu bandingu, guniré wuni we. Nak maki nak maki xak gunika yandét, guni yikafre mawuli male yatanguni. ³ Guni xékélaki. Wun xak guniré hurukwexéndét, guni Jisas Kraiska jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” nangut, guna mawuli hambuk yata jémba tétandé. Wungi xékélakita yikafre mawuli yatanguni. ⁴ Guni wungi hambuk yata jémba téngut, guna mawuli jémba tétandé. Jémba téndét, guni atéfék yikafre sémbut huruta jémba retanguni. Guni yikafre sémbut nakéka yamba fatikékénguni.

⁵ Guna du nak yikafre xékélelakika fatikéndét, dé Godré wakwexékétandé, dé déka wun xékélelaki hwendéte. Du takwa wungi Godré wakwexékéndat, God diré haraki hundi wahafi yata di atéfékéka séfélak xékélelaki hwetandé.

⁶ Guni Godré wakwexékénjoka huruta, guni Godka jémba sarékéta guna mawulimbu angi watanguni, “God wamben maki naniré yikafre hurutandé. Wu mwi hundi dé.” Wungi watanguni. Mé xéké. Némafwi mur yandét, néma xérumbu tékwa hulingu

raama yitaka yatakatandé. Yitaka yatakandéka maki, du nawulak wungi Godka jémba sarékéhafi yandat, deka mawuli jémba téhafi yata baka yitaka yatakatandé. ⁷ Wungi maki du di Godré wakwexékéndat, God dika yamba hwékéndé. Di wun yikafre joo Godmbu héranjoka yamba sarékékéndi. ⁸ Di mawuli yéték wali reta jémba téhafi yandaka God deka hundi yamba xékékéndé.

Jambangwe du akwi xérénjuwi mama du akwi yikafre mawuli yatandi

⁹ Jisas Kraisna hundi xékékwa jambangwe du baka du reta di Godna makambu néma du rendakaka sarékéta di yikafre mawuli yatandi. ¹⁰ Wungi maki xérénjuwi mama du di baka du rendakaka sarékéta yikafre mawuli yatandi. Mawe bari réka yandéka maki di akwi bari hiyatandi. ¹¹ Némafwi nukwa xale xéndéka séfi ya xérékékwa mur akwi yandéka dé mawe bari réka yata héfambu xakri. Xakre héfambu reta blaréta dé yikafre yahambandé. Yahafi yata dé bari hiya. Mawe bari réka yandaka maki, xérénjuwi mama du deka jémbaka sarékéta jémba yata bari hiyatandi.

God nanika haraki saraki mawuli hwehambandé

¹² Mawuliré hurukwexékwa joo guna du nakéka yandét, wun du haraki sémbut huruhafi yata hambuk yata jémba téndét, God wasékérékéndén yikafre joo wun duka hwetandé. Hanja God dé angi wasékéréké, “Wunika némafwimbu mawuli yakwa du takwaka huli mawuli hwetawuni. Hwewut di jémba retandi, wungi re wungi re.”

Hwetendékaka sarékéta wun du yikafre mawuli yatandé.

¹³ Haraki joo nak yaata guna du haraki saraki sémbut hurundéte déré hurukwexéndét, dé angi yamba wakéndé, “God dé wuniré hurukwexé, wuni haraki saraki sémbut huruwute.” Wungi yamba wakéndé. God haraki saraki sémbut hurunjoka mawuli yamba yakéndé. Dé hafu dé du takwa haraki saraki sémbut hurundate diré yamba hurukwexékéndé. ¹⁴ Wu yingafwe. Du takwa haraki saraki sémbut hurunjoka mawuli yandat, deka hafu mawuli dé diré témbéré, di haraki saraki sémbut hurundate. Wungi témbéréta dé diré hurukwexé. ¹⁵ Tale deka haraki mawuli dé ayiwana biyakombu tékwa nyan maki re hukémbu dé haraki saraki sémbut dé xaku. Wun haraki saraki sémbut dé némafwi du maki xakundét, di hiyae fakutandi.

¹⁶ Wuna mawuli yawuka nyamangu bandingu, guniré wuni we. Du nawulak gunika yae guniré yéna yanjoka hundi wata, guni deka hundi yamba xékékénguni. ¹⁷ Atéfék yikafre hwendén jondu atéfék guniré yikafre hurukwa jondu dé Godna getéfambu gaya. Nana yafa God dé wun jondu hwendéka di nanika gaya. Hanja God dé atéfék hanyikwa jonduré hurataka. Dé akwi haanye wungi male dé té. Haki séményi foo tékwa maki téhafindé. Dé wungi téndékandé. ¹⁸ God déka mawuli sarékémbu dé wandéka nani Jisas Kraiska mwi hundi jémba xékéta nani déka hémémbu xaku. Xaakwa nani God huratakandén jonduka maka nyan maki re.

Godna hundi jémba xékéta nani God wandéka

maki hurutame

¹⁹ Wuna némafwimbu mawuli yawuka nyamangu bandingu, ané hundika yike yamba yakénguni. Guni nak du takwana hundi bari xékétanguni. Xékéta diré nakélak watanguni. Dika bari mawuli wikénguni. ²⁰ Du takwa di mawuli windat, di Godna yikafre sémbut yamba hurukéni. ²¹ Wun jooka sarékéta guni atéfék haraki saraki mawuli wunde séfélak séfélak haraki saraki sémbutka akwi hu hweta guna ximbu harékéhafi yata guni guna mawulimbu God sendén hundi jémba xékétanguni. Sendén hundi guna mawuliré yikafre hali hurundé, guni God wali jémba rengute.

²² Guni wun hundi baka xékékénguni. Wun hundi xékéta wandén maki hurutanguni. Guni wun hundi xékéta wandén maki huruhafi yata guni guni hafuré guni yéna ya. ²³ Du nak dé Godna hundi xékéta wandén maki huruhafi yata dé ané du maki dé. Wun du dé gukanyimbu xéta déka saawiré dé xé. ²⁴ Dé dé hafuré xétaka ye bari déka saawika yike dé ya. ²⁵ God wandén maki hurukwa du takwa di wun du maki yingafwe. Di Godna yikafre hambuk hundiré xe wandén maki di huru. God du takwa jémba rendate dé wun yikafre hundi wa. Di yoombu gindan du takwa maki rendate wahambandé. Du takwa di wun yikafre hundi yatakahafi yata wun hundika yike yahafi yata wandén maki male hurundat, God diré yikafre hurutandé, deka atéfék jémba yikafre yandéte.

²⁶ Guni nawulak angi guni wa, “Nani Godna ximbu nani haréké. Godna du takwa nani re.” Guni wungi wata guna tékalimbu nak du takwaré

haraki hundi wata haraki hundi buléta guni guna mawuliré yéna guni ye. Yéna yata guni Godna ximbu baka guni haréké. ²⁷ Guni nana yafa Godna ximbu harékéta déka makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa renjoka mawuli yata angi hurutanguni. Yafa ayiwa hiyandat nyangwal hafu reta xak wali rendat, guni diré yikafre hurutanguni. Du hiyandat deka takwa baka reta xak wali rendat, guni diré yikafre hurutanguni. Huruta guni ané héfana haraki sémbut huruhafi yata yikafre sémbut male hurutanguni. Wungi huruta guni nana yafa Godna makambu déka du takwa retanguni.

2

Nani atéfék du takwaka mawuli yatame

¹ Wuna nyamangu bandingu, guni nana Néma Du Jisas Kraisna hundi xéka déka jémba saréké. Dé nukwa hanyikwa maki dé hanyi. Guni déka jémba sarékéta guni nak du rendékaka yamba sarékékénguni. Guni néma duka akwi baka duka akwi natafa mawuli yatanguni. ² Dika wuni angi wa. Guni Godna ximbu harékénjoka hérangwanda rengut, xérénjuwi mama du bér jambangwe du bér gunika yambét, guni méta guni ya? Du nak yikafre nukwa wur sandataka dé gol motumbu yatakan dan joo déka tambambu sandandéka jambangwe du gélingérémbandé nukwa wur nakindéka guni méta guni ya? ³ Guni yikafre nukwa wur sandandé duka tale sarékéta guni déré wa, “Néma du, méni ané yikafre jambémbu sé naande re.” Wungi wataka guni jambangwe duré wa, “Méni

anémbu té. Ténjoka hélék yata méni héfambu baka retaméni.”⁴ Guni wungi wata guni bérka sandambéka jonduka male guni saréké. Néma duka yikafre mawuli yata, baka duka nak mawuli yata, guni guna haraki saraki mawuli guni xéké. Xékéta guni yikafre sémbut huruhambanguni.

⁵ Némafwimbu mawuli yawuka nyamangu bandingu, mé xéké. Hanja God dé wasékéréké, déka némafwimbu mawuli yandéka du takwa hukémbu déka getéfaré warindate. Wasékérékétaka dé ané héfambu reta jambangwe du takwaka mawuli yata diré dé waséke, di déka hundi jémba male xékéta déka getéfaré warindat, dé dika jémba hatinjoka. ⁶ God wungi wasékendéka guni nak maki sémbut guni huru. Guni jambangwe duka hu hweta guni xérénjuwi mama duré yikafre huru. Wun xérénjuwi mama du di guniré haraki huruta di hafu di guniré hura yi, kot xékékwa néma duka. ⁷ Di Kraiswa yikafre xika di haraki hundi wa. Wun ximbu God dé guniré waséke, guni déka du takwa rengute. Di wungi wandanka métaka we guni deka ximbu haréké?

⁸ Ané némafwi hambuk hundi Godna nyingambu dé re, “Guni guni hafuka némafwimbu mawuli yanguka maki guni guna nyémayikaka némafwimbu mawuli yatanguni.” Guni wun hundi xékéta wandén maki hurungut, wu yikafre dé. ⁹ Guni wungi huruhafi yata xérénjuwi mama duka nak mawuli yata jambangwe duka nak mawuli yata guni haraki saraki sémbut guni huru. Wungi hurungut, God déka hambuk hundika sarékéta gunika watandé, “Di haraki saraki sémbut hurukwa du di.” Wungi watandé.

¹⁰ Guni xékélaki. Du nawulak Godna atéfék hambuk hundi jémba xékénjoka mawuli yata, wun hundi nawulak xékéta, natafa yikama hundi male xékéhafi yata di Godna makambu atéfék hambuk hundika hu hwekwa du maki di re. ¹¹ Hanja God dé wa, “Guni nak duna takwa wali yamba hwakénguni.” Wungi wataka ané hundi akwi dé wa, “Guni duré yamba xiyakénguni.” Wungi dé wa. Guni nak duna takwa wali hwahafi ye, duré xiyaata guni wungi huruta Godna hambuk hundika hu hweta guni Godna makambu haraki saraki sémbut hurukwa du guni re.

¹² Hukémbu God dé naniré lukukwa hambuk hundika sarékéta dé némafwi kot xékékwa néma du reta hurumben sémbutka hundi watandé. Warendékaka sarékéta guni yikafre hundi male wata yikafre sémbut male hurutanguni. ¹³ God kot xékékwa néma du retendéka nukwa dé nak du takwaka saréfa nahafi yakwa du takwaka saréfa nahafi yata diré hambukmbu hasa hwetandé. Du takwaka saréfa nandaka sémbut dé du takwaré hasa hwendaka sémbutré dé sarékéngwandétandé.

Nani Godka jémba sarékéta yikafre sémbut hurutame

¹⁴ Wuna nyamangu bandingu, mé xéké. Guni angi wangut, “Nani Godka nani jémba saréké. Déka hundi wu mwi hundi dé.” Guni wungi wataka yikafre sémbut huruhafi yangut, yingi maki nae God guniré yikafre hurutandé, guni dé wali jémba rengute? Wungi yingafwe. ¹⁵ Guna nyama bandi nyange nawulak di nukwa wur hura rehafi yata wun nukwana hénooka fatikéndat, ¹⁶ guna du nak angi wandét, “Guni yikafre mawuli yata jémba

re yitanguni. Guni nukwa wur nakitaka séfélak hénoo sata jémba retanguni.” Guni wungi wata nukwa wur akwi hénoo akwi hwehafi yangut, yingi maki nae di jémba retandi? Wungi yingafwe. Jémba yamba rekéni. ¹⁷ Wun jooka sarékéta guni xékélaki. Du takwa Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata di yikafre sémbut huruhafi yata di God wali yamba rekéni. Di fakutandi.

¹⁸ Wafewana guni nawulak nak hundi wata angi watanguni? “Du nawulak Godna hundika ‘Mwi hundi dé’ naata di Godna du di. Nawulak du di yikafre sémbut huruta du takwaré yikafre huruta di akwi Godna du di.” Guni wungi wangut, wuni guniré angi watawuni, “Guni yikafre sémbut huruhafi yata, nak du takwaré yikafre huruhafi yangut, yingi maki gunika xékélakitawuni? Guni Godka jémba guni saréké, o yingafwe? Wuni yikafre sémbut huruta nak du takwaré yikafre huruwuka guni wunika guni xékélaki. Wuni Godka wuni jémba saréké.”

¹⁹ Guni mé saréké. Guni guni wa, “God natafa male dé. God yéték yingafwe.” Wungi wangut, wu yikafre dé. Atéfék haraki hamwinya akwi di wungi wa. Wata di Godka roota di géné. ²⁰ Guni wangété du maki guni wa. Wafewana, guni jémba xékélakinjoka guni mawuli ye wana, yingafwe wana? Mé xéké. Guni Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata guni Krais wandéka maki huruhafi yangut, yingi maki nae God guniré yikafre hurutandé? Wungi yingafwe. Guniré yikafre yamba hurukéndé.

²¹ Nana mandéka Abrahamka mé saréké. Hanja

méta jémba yata dé Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du dé re? Dé God wandén maki dé déka nyan Aisakré Godka hwenjoka dé déka nyan motu jambémbu dé taka. ²² Mé saréké. Tale Abraham dé Godka jémba sarékéta dé déka hundika “Mwi hundi dé” na. Hukémbu dé Godna hundi xéka dé God wandén maki yikafre joo huru. Dé wungi Godka jémba sarékéta yikafre joo huruta dé Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du re. ²³ Abraham wungi hurundéka dé ané Godna nyingambu rekwa hundi mwi hundi dé ya. Wun hundi angi dé wa: “Abraham Godka jémba sarékéta, déka hundika ‘Mwi hundi dé’ nandéka God dé déka ‘Yikafre sémbut hurukwa du dé’ dé na.” Wungi dé wa. God dé Abrahamka wungi nataka dé Abrahamka angi wa, “Wuna nyayika dé.” Wungi dé wa. ²⁴ Wun hundi xékéta némbuli guni xékélaki. Du takwa Godka jémba sarékéta, déka hundika “Mwi hundi dé” naata, yikafre sémbut huruta, di Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa retandi. Di yikafre sémbut huruhafi yata déka hundika “Mwi hundi dé” naata male di déka makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa yamba rekéndi.

²⁵ Rahapka mé saréké. Hanja lé yambumbu tékwa takwa reta lé Godna du Josua wandéka yandé du yétékré yikafre hura lé bérka nak yambu wakweléka bér mamaka faakwa bér jémba yi. Rahap wungi huruta yikafre joo wungi huruléka dé God léka wa, “Lé yikafre sémbut hurukwa takwa lé.” ²⁶ Nani xékélaki. Duna séfi male rendét, déka hamwinya déka séfimbu téhafi yandét, wun du bu hiya. Wungi maki, du nak dé Godka jémba

sarékéta dé yikafre jondu huruhafi yandét déka Godka sarékéndéka mawuli dé hiyandé du maki dé re.

3

Nani nana tékalika jémba hatitame

¹ Wuna nyamangu bandingu, guni mé xéké. Hukémbu God némafwi kot xékékwa néma du reta, atéfék du takwa yandan jémaré xéta deka jémbaka watandé. God du takwaré Godka wakwendé duna jémaré xéséfwa xéta deka jémbaka hambukmbu watandé. Wungi watendékaka sarékéta guni nawulak male Godna jémbaka wakwekwa du retanguni. Séfélak yingafwe. ² Guni xékélaki. Nani atéfék séfélak yambumbu nani haraki sémbut huru. Du nak dé wandén hundimbu haraki sémbut huruhafi yata dé yikafre male du dé. Dé yikafre sémbut hurunjoka dé déka atéfék séfika jémba hali hatindé.

³ Némafwi horska mé saréké. Nani némafwi horsna hundimbu nani yikama ain taka, dé mawuli yambeka maki yindéte. Takataka wun yikama ainmbu yoo gi. Giya nani wun yoo hura nak sakuré témbérémbet, wun horsna hundi wun sakuré yitandé. Yindét, déka atéfék séfi déka hundi ina hukémbu yita mawuli yamben sakuré yitandé.

⁴ Gunjambéka akwi mé saréké. Gunjambé wu némafwi joo lé. Lé némafwi murmbu hambuk hérae lé néma xérimbu jémba lé yi. Wungi yiléka dé gunjambé hurukwa du dé gunjambéna stia hurundéka lé gunjambé lé mawuli yandéka hafwaré lé yi. Wun stia yikama joo male dé.

⁵ Némbuli nana tékalika mé saréké. Dé nana séfimbu téta yikama joo male dé té. Téta dé yamben jémba harékéta séfélak hundi wata dé némafwi jémba ya. Guni xékélaki. Tale ya yikama male yanéta te hukémbu némafwi ye dé némafwi afakaré yanétandé. ⁶ Nana tékali dé ya maki dé. Atéfék haraki saraki sémbut dé nana tékalimbu té. Téndéka nana tékali dé nana séfimbu téta dé nana séfiré haraki huru, nani Godna makambu haraki sémbut hurukwa du takwa rembete. Dé ya maki téta dé hurumbeka sémbut dé yané. Wun ya haraki hafwambu rekwa du Satan hafu dé xéréké.

⁷ Ané hundika akwi mé saréké. Du di afakambu rekwa bali, wasa, afwi, hambwe, néma xérumbu tékwa xéri hamwi akwi hérae, dika jémba hatita dé deka néma du re. ⁸ Du takwa di deka tékalika jémba hatita tékalika néma du takwa renjoka di hurufatiké. Wun tékali dé haraki saraki sémbut hurunjoka male dé mawuli ya. Duré xiyandaka hunyi dé tékalimbu sukweka té. ⁹ Nak nukwa nani nana tékalimbu nana yafa Néma Du Godna ximbu nani haréké. Nak nukwa nani nana tékalimbu nani du takwaka haraki hundi wa. Hanja God diré dé hurataka, di dé maki rendate. Di dé maki rendaka nani dika haraki hundi wa. ¹⁰ Wungi hurumbeka Godna ximbu harékékwa hundi akwi haraki hundi akwi dé natafa hundimbu male dé xaku. Wuna nyama bandi, nani wungi yamba hurukéme.

¹¹ Mé saréké. Natafa wekwambu yikafre hulingu akwi haraki hulingu akwi xakutandé, o yingafwe? Wu yingafwe. ¹² Wuna nyamangu bandingu, mé saréké. Wafewana hambingal mi dé wana sék xakétandé, o yingafwe? Wu yingafwe. Bangwi nak dé hambingalna sék xakétandé, o

yingafwe? Wu yingafwe. Wungi maki yikafre hulingu dé hunyi gumbu zakuhambandé.

God dé yikafre mawuli hwe

¹³ Guna nyéndékmbu héndé dé jémba sarékéta xékélelakikwa du re? Dé déka yikafre xékélaki wakwenjoka dé yikafre sémbut huruta nakélak male retardé. Dé wungi huruta déka ximbu harékéhafi yandét, guni déka yikafre mawulika xékélakitanguni. ¹⁴ Yikafre joo nak duka yandét, guni wun duka haraki mawuli xékéta, guni hafu yikafre jondu héranjoka mawuli yata guni angi wakénguni, “Wuni hafu xékélelakikwa du wuni.” Guni wungi wata, guni mwi hundi wahambanguni. Guni yénataka hundi male watanguni. ¹⁵ Wun xékélelaki dé Godna getéfambu gayakwa xékélelaki yingafwe. Wun xékélelaki dé ané héfambu akwi nana séfimbu akwi haraki hamwinyambu akwi dé xaku. ¹⁶ Nak duka haraki mawuli xékéta di hafu yikafre jondu héranjoka mawuli yakwa du takwa di waruta hafu hafu reta di jémba rehambandi. Di atéfék haraki saraki sémbutmbu di té.

¹⁷ Godna getéfambu gayakwa xékélelaki héraakwa du takwa di yikafre sémbut male di huru. Huruta angi akwi di huru. Di nak du takwa wali di nakélak huru mawuli héraata diré nakélak huruta deka hundi xékéta di di wali hundi bulé. Di du takwaka saréfa naata dika di yikafre jémba male ya. Di mawuli yéték xékéhafi yata natafa hundi male di wa. Di yénataka hundi wahafi yata mwi hundi di wa. Wungi di huru. ¹⁸ Huruta di du takwa wali nakélak biya mawuli héraata jémba rendate di nakélak biya mawuli wali jémba ya. Deká jémba

sék maki dé. Hukémbu wun sék takélaka wara dé yikafre male sémbut xaké.

4

Ané héfana jonduka mawuli yata guni Godna mama guni re

¹ Guni mé saréké. Métaka guni waru wareta guni re? Nak maki nak maki haraki saraki mawuli guna mawulimbu téndéka guni jondu héranjoka mawuli yata guni waru wareta guni re.

² Guni jondu nawulak mawuli yata wun jondu huruhafi yata nak duna jondu héranjoka guni déré xiyanguka dé hiya. Guni nak duna jonduka mawuli yata wun jondu héranjoka hurufatikéta guni waru wareta re. Guni mawuli yanguka jondu Godré wakwexékéhafi yata guni wun jondu hérahafi ye. ³ Guni guna haraki mawuli xékéta guni mawuli yanguka maki male hurunjoka guni jondu nawulakéka Godré wakwexéké. Wungi wakwexékéngunka, guni wun jondu hérahafi ye.

⁴ Guni nak du wali hwaakwa takwa maki guni. Guni guna néma du yatakataka nak duka guni yi. Ané héfana jonduka némafwimbu mawuli yakwa du takwa di Godka hélék ye. Wunka guni xékélaki, o yingafwe? Guni ané héfana jondu wali renjoka némafwimbu mawuli yata guni Godna mama retanguni. ⁵ Godna nyingambu ané hundi dé re: God déka Hamwinya male nana mawulimbu téndéte dé God némafwimbu mawuli ye. Wungi wandéka wafewana, guni déka hundika “Wu baka hundi dé” guni na o yingafwe? ⁶ Wun hundika sarékéta anéka akwi mé saréké. God guniré

yikafre hurunjoka dé némafwiambu mawuli ye. Mawuli yandékaka ané hundi Godna nyingambu dé re, “God deka hafu ximbu harékékwa du takwaka dé hélék ye. God deka ximbu harékéhafi yakwa du takwaré dé yikafre huru.”

⁷ Wun hundika sarékéta guni guna ximbu harékéhafi yata Godna ximbu harékéta wandéka maki hurutanguni. Huruta guni Satanka hu hwengut, dé guniré yatakataka yaange yitandé.

⁸ Guni Godka jémba sarékéta déka yikafre yambumbu déka yingut, dé gunika sarékéta guni wali tétandé. Guni haraki saraki sémbut hurukwa du takwa, guni guna tamba mé yakwanyi, guni haraki saraki sémbut wambula huruhafi yanjoka. Guni mawuli yéték xékékwa du takwa, guni guna mawuliré mé huréhaléké, guni Godka male sarékénjoka. ⁹ Mawuli sawuli yahafi yata guni hurungun haraki saraki sémbutka mé saréké. Sarékéta hélék yata guni géatanguni. Hanja guna sémbutka guni mawuli yata guni wangi. Némbuli hurungun sémbutka mawulimbu xak héraata géatanguni. ¹⁰ Géraata guni Godna makambu guna xi husandangut, God guniré harékétandé.

God dé hafu némafwi kot xékékwa néma du retandé

¹¹ Guni wuna nyamangu bandingu, guni guna du takwaka haraki hundi wakénguni, diré haraki hurunjoka. Guna du takwa di Godna hambuk hundika sarékéta di God wandén maki hurunjoka di huru. Hurundaka guni dika haraki hundi wata Godna hambuk hundika akwi haraki hundi wa. Wata guni angi wa, “Guni wungi hurungute dé God wungi wahambandé.” Wungi wata guni God

déka hambuk hundimbu wandén maki guni huruhambwe. Guni wungi wata guni wun hambuk hundika guni kot xékékwa néma du maki guni re. ¹² Wun hambuk hundi hwekwa du dé natafa male dé. Wun hambuk hundika kot xékékwa néma du akwi dé natafa male dé. Dé hafu wandét, du takwa huli mawuli hérae jémba retandi. Dé hafu wandét, du takwa fakutandi. Wunka sarékéta métaka guni kot xékékwa néma du maki reta guna nyémayikaka haraki hundi we?

Nana ximbu yamba harékékéme

¹³ Guna du takwa nawulak di angi wa: “Séri nani wun getéfaré bari yitame. Ye natafa héki hwari wumbu retame. Reta jémba yata séfélak yéwa hératame.” Wungi wandaka némbuli guniré wuni we. ¹⁴ Mé xéké. Séri yatenguka jooka guni xékélakihambanguni. Guni retanguni, o bari hiyanguni? Ané héfambu reta yikama buwi nukwa xéndéka bari télama yikwa maki nani akwi bari hényitame. ¹⁵ Guni wun jooka sarékéta angi watanguni, “Nana Néma Du mawuli yandét, nani wungi reta wun jémba yatame.” ¹⁶ Némbuli guni wungi wahafi yata, guni hurutenguka jonduka wata guni guna ximbu guni haréké. Wungi huruta guni haraki saraki sémbut huru. ¹⁷ Guni jémba mé saréké. Du takwa nawulak yikafre sémbut hurunjoka xékélakita di wun yikafre sémbut huruhambandi. Di xékélakindan yikafre sémbut huruhafi yata wungi di haraki saraki sémbut huru.

5

Xérenjuwi mama du takwa

¹ Némbuli guni xérénjuwi mama du takwaré watawuni. Gunika xakutendaka xakéngali sarékéngut, guna mawulimbu némafwi xak xakutandé. Xakundét guni géraata hambukmbu wanjitanguni. ² Guna jondu wundé blaréndé. Tétémber guna nukwa wur sandaka séfélak mofo dé té. ³ Guni séfélak jondu yéwa akwi takanguka di haraki ya. Hukétéfi nukwa yandét, atéfék du takwa guna haraki yandé jondu yéwaré xéta xékélakitandi. Guni yikafre sémbut huruhambanguni. Wungi xékélakindat, God wandét, guna haraki yandé jondu yéwa guna séfiré ya yanétandé. Guni ande hukétéfi nukwambu méni wunde jondu taka. ⁴ Guni yéna yata guna jémba yakwa du hénoo sengun héfambu jémba yandaka guni dika yéwa hwehambanguni. Guni deka yéwa hura renguka di hambukmbu wanji. Wanjindaka nana Néma Du God atéfék néma duré sarékéngwanda reta dé deka hundi xéké. ⁵ Guni ané héfambu reta guni séfélak yikafre jondu yéwa akwi hunduwe guni mawuli sawuli ya. Du takwa séfélak hénoo balika hwendaka bali mwiwulé téta, diré xiyatendaka nukwaka yike di ye. Sarékéhafi yandaka maki, guni séfélak hénoo sataka séfélak jondu hura reta, guni God guniré hasa hwetendéka nukwaka yike guni ye. ⁶ Guni yikafre sémbut hurukwa du takwaré baka haraki hundi wata guni diré xiyanguka di hiya. Guni diré xiyanjoka hurundaka di guniré hasa xiyanjoka di huruhambandi.

Nani nana mawulimbu hambuk yata haxétame

⁷ Wuna nyamangu bandingu, guniré wuni we. Xak nawulak gunika yandét, guni guna mawulimbu hambuk yata Néma Du Jisas Kraiss wambula yatendéka nukwaka haxéta jémba retanguni. Guni hénoo sekwa duka mé saréké. Yikafre mawuli yata dé wali giyatendékaka di haxé. Yikafre mawuli yata dé yikafre hénoo xaletendékaka di haxé. ⁸ Guni dé hurundéka maki yikafre mawuli yata guni Néma Du wambula yatendékaka haxétanguni. Dé wambula yatendéka nukwa walémba dé. Wunka sarékéta guna mawulimbu hambuk yata guni yatendékaka haxétanguni.

⁹ Wuna nyamangu bandingu, guni nak nakéka haraki hundi wakénguni, hurungun jooka. Guni diré haraki hundi wangut, nana Néma Du Jisas Kraiss kot xékékwa néma du reta wangun hundika watandé. Dé némafwi kot xékékwa néma du reta wun jémba yanjoka bari wambula yatandé.

¹⁰ Wuna nyamangu bandingu, guni Godna profetka mé saréké. Hanja Néma Duna ximbu hundi wandaka nawulak du di diré haraki huru. Haraki hurundaka di hangéli héraata deka mawulimbu hambuk yata Godka haxéta di jémba re. Guni dika sarékéta, hurundan maki hurutanguni. ¹¹ Nani xékélaki. Xak wali reta yikafre mawuli yandé duka nani angi wa, “God dika dé yikafre mawuli ya.” Guni Jopna hundi wundé xékéngu. Hanja séfélak xak démbu xakundéka dé Jop déka mawulimbu hambuk yata Godka jémba sarékéta dé jémba re. Dé wungi rendéka God déka yikafre mawuli yata hukémbu God dé déka séfélak yikafre jondu hwe. God wungi hurundénka nani xékélaki. Nana Néma

Du God dé déka du takwaka saréfa naata dé diré yikafre hurunjoka dé mawuli ye.

Nani deka ximbu yamba wakéme

¹² Wuna nyamangu bandingu, ané néma hundi mé xéké. Guni hundi wasékérékénjoka mawuli yata, nak du guna hundi mwi hundi yatendékaka xékélakindate, guni angi watanguni, “Wuna hundi mwi hundi dé.” Wungi male watanguni. Guni angi yamba wakénguni, “Godna getéfana ximbu wuni we.” Angi wakénguni, “Ané héfana ximbu wuni we.” Nak maki nak maki jonduna ximbu yamba wakénguni. Guni “Xéxé” naata guni “Xéxé” male watanguni. Guni “Yingafwe” naata guni “Yingafwe” male watanguni. Guni wungi wangut, God némafwi kot xéké kwa néma du retendéka nukwa haraki hundi guniré yamba wakéndé.

Di Godka jémba sarékéta déré wakwexékéndat, dé diré yikafre hurutandé

¹³ Wafewana guna du nawulak xak wali di re? Di Godré watandi, dé diré yikafre hurundéte. Wafewana, guna du nawulak yikafre mawuli di ye? Di Godka gwar huta Godna ximbu harékétandi.

¹⁴ Wafewana, guna du nawulak bar di hiyae? Di Jisas Kraisna hundi xéké kwa du takwaka hatikwa néma duré watandi. Wandat, di yae nana Néma Duna ximbu wata di wun duna séfimbu wel blekéta Godré watandi, déré huréhalékéndéte. ¹⁵ Wunde néma du di God wun bar hiyaakwa duré yikafre hurutendékaka jémba sarékéndat, God wun bar hiyaakwa duré huréhalékétandé. Huréhalékéndét,

dé wambula yikafre yatandé. Di wungi wandat, wun du haraki saraki sémbut hanja hura bar hiyandét, God wun haraki saraki sémbut yakwanyita wun duna haraki saraki mawuli huréhalékétandé.

¹⁶ God wungi hurutendékaka sarékéta wuni guniré we. Guni hurungun haraki saraki sémbutka hélék yata wun sémbutka nak nakré watanguni. Wangut di Godré watandi, dé hurungun haraki saraki sémbut yakwanyita guniré huréhalékéndéte. Yikafre sémbut hurukwa du dé Godré wandét, God déka hundi xéka némafwi jémba yatandé.

¹⁷ Guni Elaijaka mé saréké. Dé nani maki dé du male du dé. Dé Godré dé wa, wali giyahafi yandéte. Wandéka héki hwari hufuk bafu gwongofu nukwa male dé xé. Wali giyahambandé.

¹⁸ Giyahafi yandéka wali giyandéte dé wambula Godré wa. Wandéka némafwi wali giyandéka dé héfambu hénoo wambula xale.

Di Godna hundi yatakandamboka diré yikafre hurutame

¹⁹ Wuna nyamangu bandingu, mé xéké. Guna du nak God wandén mwi hundi yatakataka, nak yambumbu yindét, guni déka bari ye déré yikafre hurutanguni, dé Godna hundi wambula xékéta Godna yikafre yambumbu wambula yindéte.

²⁰ Wungi hurungut, wun du haraki saraki mawuli yatakataka, Godna hundi wambula xékéta, Godna yikafre yambumbu wambula yita dé God wali jémba retandé, wungi re wungi re. Yamba fakukéndé. Hurundét God wun du hurundén séfélak haraki saraki sémbut yakwanyitandé. Guni wungi xékélakingute wuni mawuli ye.

Jems 5:20

xx

Jems 5:20

Wuna hundi yak.

Godna Hundi
The New Testament and Jonah in the Hanga Hundi
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Jona long tokples Hanga Hundi
long Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hanga Hundi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

1ddf7e66-687a-510b-a2b8-6f29f6c72eaf